

E S T R U C T U R A E C O N O M I C A

Segon curs Empresa
Professor: Emili Gasch
Curs 1992/93

PRIMERA PART

LA FORMACIO DEL CAPITALISME A ESPANYA

1. L'economia espanyola a finals del s.XVIII i la formació del mercat nacional a Espanya. Les condicions per l'acumulació originària.
2. El paper del mercat colonial i la crisi de l'antic règim. Efectes econòmics i polítics de la pèrdua de les principals colònies: la necessitat d'un replegament interior. Els problemes de les finances públiques.
3. La qüestió de la terra durant el segle XIX, les desamortitzacions. La terra esdevé mercaderia. Sentit i abast dels diversos processos desamortitzadors. Efectes polítics i econòmics. Les diverses interpretacions.
4. La presència del capital estranger en el procés de desenvolupament del capitalisme a Espanya. El paper del capital estranger a Espanya. Els primers bancs moderns. L'extensió del ferrocarril. Incidència en la industrialització.
5. El desenvolupament de la mineria, la desamortització del subsòl. Les diverses fases i els diversos minerals. El pes de les exportacions de minerals. La producció de carbó, un problema constant.
6. Els primers nuclis industrials. La industrialització del pla de Barcelona. La indústria del cotó: expansió i crisi. La primacia de Bizcaia en la indústria siderúrgica. Una acumulació paral·lela. Les limitacions de la demanda siderúrgica.

7. La consolidació d'una agricultura retardària. La crisi agrària espanyola a finals del segle XIX. Els sectors més afectats. Les regions més perjudicades. Els camperols més afectats. L'enfonsament de la burgesia agrària.
8. La formació del sistema bancari. La creació de la gran banca espanyola a finals del segle XIX, els antecedents. La repatriació de capitals americans. El paper de la banca en la industrialització. La banca pública espanyola.
9. El segon impuls industrialitzador. El procés d'urbanització i l'aparició de nous sectors industrials. L'afiançament de la burgesia industrial.
10. Conseqüències econòmiques de la Gran Guerra sobre l'economia espanyola. Les exportacions espanyoles durant la guerra. Els sectors afavorits. Els salaris i el moviment obrer. Els beneficis. La disputa Alba-Cambó, un pol entre dues burgesies.
11. La formació del bloc agrari-industrial i el nacionalisme econòmic de Primo de Rivera. Burgesia agrària i burgesia industrial, enfrontament i pacte. El corporativisme com a solució política i econòmica. El nacionalisme de José Calvo Sotelo.
12. La qüestió agrària durant la 2a. República espanyola. Els problemes de la 2a. República: qüestió agrària i qüestió nacional. Les dimensions del problema agrari. Les primeres mesures. La reforma agrària, realitzacions.
13. La formulació d'una alternativa al bloc agrari-industrial. La situació del moviment obrer durant la segona República. Principals corrents al si del moviment obrer. Els problemes econòmics de la revolució.
14. La "nova economia" a Catalunya: les transformacions econòmiques durant la guerra civil. Les classes subalternes al poder. Les collectivitzacions. La sindicació dels treballadors de la terra. La política financera. La nova economia urbana.
15. Conseqüències econòmiques de la guerra civil. El finançament de la guerra civil. Les destruccions. Les conseqüències demogràfiques. El retard de l'economia espanyola com a conseqüència de la guerra.

16. L'economia espanyola sota el franquisme 1939-1959 (I).
Autarquia i intervencionisme. Les forces econòmiques i els components ideològics del "nuevo régimen". La política autàrquica. L'aparell intervencionista de l'estat. Aïllament i estancament econòmic.
17. L'economia espanyola sota el franquisme 1939-1959 (II).
La fi d'un model: el pla d'estabilització. Expansió del mercat interior. Pressions externes i necessitats internes. El pla d'estabilització, gestació i contingut. Vers un nou model.

SEGONA PART

EL CREIXEMENT ECONOMIC I LA POLITICA ECONOMICA DES DE 1960 A 1973

18. Imatge macroeconòmica d'Espanya. Conceptes fonamentals. Els primers càlculs de la renda espanyola. Els càlculs recents de la renda nacional. La distribució de la renda.
19. El problema de la població espanyola. L'excés de població a Espanya. Els moviments naturals de la població. Els moviments migratoris: interiors i exteriors. La concentració i l'envelliment.
20. La crisi de l'agricultura agrària tradicional. Influència de procés d'industrialització en l'agricultura. Canvis en l'estructura dels costos agrícoles. Mecanització de la producció agrícola. La crisi en la petita explotació.
21. El creixement industrial a partir de 1960. Nous i vells sectors industrials. La localització de la nova indústria. Competitivitat de la indústria espanyola. Canvis en l'estructura interindustrial espanyola. Incidència de la industrialització en el moviment obrer.
22. Política de desenvolupament i planificació. El Plan de Desarrollo. Els objectius. El seu acompliment. Incidència espacial. Incidència sectorial. El fracàs de la planificació indicativa.
23. El sector financer. L'ordenació del sistema financer espanyol. El poder de la banca a Espanya. Grans bancs. Les Caixes d'Estalvi. Altres canals d'estalvi. El sistema financer públic.

24. La balança de pagaments. La dependència exterior de l'economia espanyola. Ingressos per turisme i remeses d'emigrants. Importància del capital estranger a Espanya.
25. El comerç exterior i la política aranzelària. De les exportacions agràries a les exportacions industrials. El perquè de les exportacions. La política d'importacions. Incidència de la política aranzelària en el creixement industrial.
26. L'ingrés públic. La inadequació del sistema fiscal espanyol. La crisi fiscal de l'estat. Estat i entitats locals a l'economia espanyola. Estructura dels pressupostos generals de l'Estat.
27. La despesa pública. Pes del sector públic en l'economia espanyola. Com es reparteix la despesa pública. Despesa corrent i despesa de capital. On va a parar la despesa pública: repartiment social, sectorial i territorial.
28. Desequilibris regionals. Nivell dels desequilibris. El grau d'integració de la societat espanyola. Regions pobres contra regions riques? El comportament del sector públic en front dels desequilibris.

TERCERA PART

LA CRISI ECONOMICA I L'ECONOMIA DE LA DEMOCRACIA

29. Incidència de la crisi mundial a Espanya. El caràcter de la crisi. Vulnerabilitat de l'economia espanyola. Els sectors més afectats. Les zones més sensibles. La decadència política del franquisme i la crisi econòmica.
30. Els programes econòmics entre la crisi econòmica i la crisi política. Els paquets de mesures econòmiques des de novembre de 1973 fins a abril de 1975. El "Proyecto de Ley de Actuación Económica" de 1976 i les mesures d'octubre. El programa d'actuació per 1977. Les mesures d'urgència de juliol de 1977.
31. Els pactes de la Moncloa. La situació econòmica a l'octubre de 1977. La proposta de govern. La negociació. Els acords: els objectius concrets i les reformes. La política laboral i sindical. L'acompliment dels pactes.

32. Aspectes econòmics de la Constitució. El model econòmic de la Constitució. Les relacions laborals. El paper econòmic de l'Estat. El funcionament econòmic de les institucions públiques (Títol VII). L'organització territorial de l'Estat (Títol VIII). El desenvolupament legislatiu de la Constitució.
33. L'Estat de les Autonomies. Els problemes territorials a Espanya i la configuració de l'Estat de les autonomies. Els ens preautonòmics. Contingut econòmic dels Estatuts.
34. El finançament de l'Autonomia. La Llei Orgànica de Finançament de les Comunitats Autònomes. El Fons de Compensació interterritorial. Els ¿? del País Basc i Navarra. El mètode de finançament pel període 1987-1991.
35. La política econòmica de la Generalitat de Catalunya. El continent i els límits de l'Estatut de Catalunya. La política del governs preautonòmic. La legislació econòmica del Parlament. La política dels governs 1980-1984 i 1984-1988.
36. El problema energètic. La crisi energètica des de 1973. La debilitat energètica espanyola. El Plan Energético Nacional. L'energia elèctrica: els costos, les tarifes i els preus.
37. La Reforma Fiscal. La necessitat de la reforma fiscal. Les mesures urgents de 1977: objectius. La unificació de l'import sobre la renda de les persones físiques. L'impost de societats. La reforma de la imposició indirecta. Acompliment de la reforma. L'estructura impositiva en l'horitzó de 1986.
38. Una política sectorialitzada. El programa agrari de juny de 1979. El Programa a Medio Plazo (PEG) de setembre de 1979. El Banco de España, agent de política econòmica: la política monetària i la política del sector financer. La política de l'habitatge.
39. La política laboral. Les transformacions en l'ordenament laboral. Oferta i demanda de treball: desajustos. L'Acuerdo Marco Interconfederal: un precedent. Contingut de l'Acuerdo Nacional sobre el Empleo. Les reformes institucionals derivades de l.ANE. L'Acuerdo Económico y Social.
40. La reconversió industrial. Els sectors afectats. Objectius de la reconversió. Els mitjans i els costos. Els resultats finals.

41. La política econòmica del "cambio". El programa econòmic del PSOE el 1982. Les prioritats en la pràctica. El programa econòmic del govern a mig plaç.
42. L'economia espanyola des de 1986. De l'estancament a la recuperació. Les tendències contradictòries. Els efectes de la incorporació a la CEE. Vells i nous problemes.
43. Espanya a Europa. Les repercussions de l'Acta Unica. La perspectiva de Maastricht. El futur de l'economia espanyola dins d'Europa. El pes d'Espanya.
44. El futur de l'economia Espanyola. Ensenyances del passat, ensenyances del futur. Els escenaris possibles a 10, 50, 200 anys....

AVALUACIO

Parcials alliberatoris de teoria i pràctica, independents a la fi de cada semestre. Les notes obtingudes als examens parcials son vàlides fins el setembre. Els examens finals tenen una evaluació única i, en conseqüència, no alliberen parcials.

TUTORIES

Dimarts de 10'30 a 12 hores

Dimecres de 10'30 a 12 hores